

■ TRIBUNA POLITICA

La scolaziun agricula

DA HANSJÖRG TRACHSEL,
CUSSEGLIER GUVERNATIV

La Svizra è superbia da la furmaziun duala, cun la quala la generaziun giuvna vegn scolada a spezialistas ed a spezialists en scolas professiunalas spezializadas ed en manaschis d'empredissadi. Da princip n'è quai betg auter en l'agricultura. Il svilup il pli nov chaschuna però discussiuns.

Cur che las festividades finalas han lieu il zercladur al center da furmaziun e cussegliaziun agricula Plantahof vegnan var 80 giuvenils a pudair prender en consegna l'attestat federal da qualificaziun. 13 dad els derivan da la Surselva. Questa cifra cuntegna ina particularitad. Mo ina diplomanda ha fatg la furmaziun da cumpensaziun complementara a la professiun. Durant quatter semesters d'enviern ha ella frequentà il Plantahof mintgamai in di per emna ed è vegnida instruida ed infurmada davart ils cuntegns da l'instrucziun. Las enconuschientschas praticas è ella s'acquistada senza en in studi autodidactic sin l'agen bain puril. Tut ils auters han absolvi dus u trais onns d'empredissadi.

Cun quest resultat è la Surselva quest onn in'exceptiun. En il Grischnun vegn la furmaziun da cumpensaziun numdamain frequentada adina pli savens, entant che l'empredissadi classic cun ils onns d'empredissadi è re-

gressiv. Ina purschida attractiva complementara a la professiun (furmaziun da cumpensaziun) concorrenzeschia la scolaziun duala cun ils onns d'empredissadi, crititgeschan ils patruns d'empredissadi ed il Plantahof. Quels che vegnan a surpigliar il bain puril en il futur giuditgeschan la chausa en moda pli positiva. I saja in avantatg sch'ins emprendia in'otra professiun suenten la scola populara e sch'ins possia gudagnar bain cun tala avant che surpigliar il bain puril. La furmaziun professiunala sco pura u sco pur che vegn pretendida possian ins far – grazia a la furmaziun da cumpensaziun – curt avant che surpigliar il manaschi agricul.

Isa tschenta la dumonda Ische – gist en la professiun da la pura u dal pur – la scolaziun possia vegnir restrenschiada als aspects teoretics e sche la scolaziun pratica, l'emprender il mastergn sco tal, dastgia vegnir delegada al bain puril dals geniturs.

Spezialistas e spezialists dal Plantahof vesan

quai cun egls critics e deploreschan che puras e purs diplomads da nov n'han mai pudì imprendder ad enconuscher in bain puril d'empredissadi. Umans giuvens perconter pensan en moda economica sch'i sa tracta da tschermer la professiun e pondereschan co ch'ins po far il meglier ed il pli svelto dus diploms professiunals. Adina dapli manadras e manaders da manaschis agriculs vulan u ston s'organisar in gudogn supplementar. La vista d'ina buna entrada ordaifer l'agricultura è naturalmain meglra sch'ins po sa preschentar sin il martgà da lavur sco dunna u sco um da professiun diplomà.

Betg pli porscher la furmaziun da cumpensaziun n'è er betg ina soluziun. D'ina vart fiss quai ina cuntravenziun cunter la lescha federala davart la furmaziun professiunala, da l'autra vart sto questa via da scolaziun restar averta per glied che surpiglia tard e nunspetgadamain in manaschi agricul. Sche la politica agrara 2017 introducescha la finiziun da l'empredissadi sco premissa per il dretg da survegnir pajaments directs èsi en mintga cas necessari da porscher la furmaziun da cumpensaziun.

Igl è legraivel che la furmaziun duala ha ina gronda valor en Surselva. Abstrahà da quai dastgass ins però far quint – pervia dal dumber da manaschis agriculs – cun in dumber cleramain pli grond d'empredistas e d'empredists.